PADANGSCH
NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD.

1861. **ZATURDAG, 13 JULIJ.** **No. 28.**

Hoofd-Bureau te *Padang* bij *R. H. van Wijk Rzn.* Te *Batavia* bij *H. M. van Dorp.*

Elk wat wils. — *TWEEDE JAARGANG.* — *God zij met ons!*

Prijs per halfjaar voor PADANG	f 7.50
,, ,, ,, ,, SUMATRA	,, 10,00
,, ,, ,, ,, JAVA	,, 12,50
,, ,, ,, ,, NEDERLAND	,, 15,00

De prijs der Advertentien is f 1.— voor 10 woorden.
Bij herhaling betaalt men de helft.
Behalve het Zegel voor den Lande.
Brieven franco.

ADVERTENTIEN.

ONDERWIJS.

De Ondergeteekende is genegen tot het houden van *vier* kostleerlingen. Het onderwijs kan zich uitstrekken tot de Nederlandsche, Fransche en Engelsche talen, wiskunde, landmeetkunde, regtlijnig- en handteekenen, Italiaansch boekhouden en wat verder tot opleiding van eene maatschappelijke betrekking gevorderd wordt.

O. E. Hansen Jr.
Onderwijzer.

Padang-Pandjang, 12 Julij 1861.

TE KOOP.

LOODWIT, prima kwaliteit in vaatjes van 50 N. ℔.
bij DÜMMLER & Co.

VENDUTIE.

Op ZATURDAG den 20 Julij 1861,
Wegens vertrek,
en ten huize van den HoogEdel. Gestr. Heer
[illegible],
naast de C A N T I N E,
van deszelfs fraaije en goed onderhoudene

I N B O E D E L,

bestaande uit Banken, Wip Luijaard- en andere Stoelen, Knapen, Speel- Eet- en Ronde-Tafels, Kaarten, Ledikanten, Wasch- en Schrijftafels, Spiegels, Schilderijen, enz.

Voorts: van Kristal Pleet, Glas en Aardewerk, Matten, Gordijnen, Keukengereedschappen enz. enz.

En eindelijk van een deugdzame halve PALANQUIN. 1 echt BATTAH ZWART RIJPAARD, Tuigen, Zadels, Stalgereedschappen enz. enz.

De Vendu Houder,
A. H. J. Diemont.

Op eenen nader te bepalen dag van de maand Augustus aanstaande, zal door den ondergeteekende, krachtens 's Gouvernements besluit d.d. 7 Februarij j. l. No. 56, te ***Fort de Kock*** eene publieke uitbesteding worden gehouden voor de levering van bouwmaterialen ten behoeve van het Genie-Departement aldaar, in ***drie*** perceelen, en over ***vijf*** achtereenvolgende jaren.

De voorwaarden liggen ter lezing:

TE FORT DE KOCK.

Op het bureau van den Assistent-Resident van ***Agam*** en bij den kapitein ***Musch***, tijdelijk belast met de geniedienst ter plaatse.

TE PADANG-PANDJANG.

op het bureau van den Controleur en bij den 1ste Luit. ***Gits***, tijdelijk belast met de genie-dienst ter plaatse.

TE PADANG.

Op het bureau van den Assistent-Resident en bij de Onder-Directie der genie ter Sumatra's Westkust.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij de twee bovengemelde officieren en bij

Den Majoor Onderdirecteur der
Genie ter Sumatra's Westkust
L. H. Deeleman.

BOEK- EN PAPIERHANDEL.

Wederom ontvangen eene ruime factuur der zoo gunstig bekende *Amer. Schrijf inkt* van MAYNARD & NOYES, in ¼ & ½ flesschen, breedvoerig geannonceerd in het *Bataviasch Handelsblad.*

MUZIEKPAPIER van 16 balken, BORDPAPIER in diverse soorten & zwaarte, MARMERPAPIER, VELINPAPIER van 6 tot 12 gl, Idem gelinieerd @ 14 gl. per riem

Voorts: POSTPAPIEREN van prima kwaliteit in 4°. en 8°. en ENVELOPPES. PRO PATRIA in diverse soorten, KARDOESPAPIER, benevens eene fraaije collectie *Kinderprenten.*

Zijnde het magazijn steeds ruim voorzien van alles wat overigens tot het vak behoort.

R. H. van Wijk Rzn.

Let wel!

Doordien het formaat dezer *Courant* vergroot is, is de uitgever verpligt te verzoeken, de *Advertentiën* des VRIJDAGS vóór of ten *negen* ure 's morgens aan de drukkerij te bezorgen.

Na dien tijd is het, met de beste wil, onmogelijk eene annonce te plaatsen.

De uitgever,
R. H. van Wijk Rzn.

De Ondergeteekende van hier tijdelijk naar *Priaman* vertrekkende, verzoekt beleefd, de aan zijn adres gerigte brieven, of wat het ook van dien aard zijn moge, te willen dirigeren naar het Postkantoor ter genoemde plaatse. Hij roept zijne menigvuldige vrienden in deze Residentie een hartelijk vaarwel toe, terwijl hij diegenen innig bedankt voor al de belangelooze *Vriendschaps bewijzen*, die hij in zijn Ambteloos leven van hun heeft mogen ondervinden.

H. de Hart.

Fort de Kock, 1 *Julij* 1861.

WISSELS OP AMSTERDAM

6 maanden dato.
bij *DÜMMLER & Co.*

GODSDIENSTOEFENING.
voor de Ned. Herv. Gemeente
in de
Nederduitsche taal.
Op Zondag den 14 Julij des morgens ten 9 ure.

Algemeen Overzigt.
(Vervolg.)

In Polen ziet het er bedroevend uit. De ontbinding der maatschappij van landbouw te Warschau gaf aanleiding tot eene demonstratie, die den 8sten dezer op groote schaal plaats en een min of meer dreigend karakter had. Zoo althans schijnen de Russische autoriteiten te Warschau ze beschouwd te hebben, want de soldaten gaven vuur op de volksmassa, met dat gevolg dat honderden gedood of meer of min gewond werden. Van dat oogenblik af is de militaire magt te Warschau meester, terwijl de burgerij in haren pasiven wederstand volhoudt. Ook in andere steden van Polen hadden botsingen met de militairen plaats, waarbij bloed vloeide. In het geheele land heerscht eene grenzenlooze verbittering. Volgens de laatste berigten zijn talrijke Russische legerscharen tegen het land in aantogt,

om iedere revolutionaire beweging in de kiem te onderdrukken. Ongelukkig Polen, dat van tijd tot tijd eene poging doet om den steen van zijn graf af te wentelen en dat altijd te vergeefs; want ook nu is het uitzigt op het herwinnen der nationaliteit uiterst gering.

De Sleeswijk Holsteinsche Stenden zijn onverrigter zake uiteengegaan. De voorzitter hield vooraf eene uitvoerige rede, waarin hij uiteenzette, dat door de regering letterlijk niets was gedaan tot verzoening, ja dat men zelfs bijkans moest vermoeden, dat zij de Stenden alleen had bijeengeroepen, om dit ligchaam in eene valsche positie te brengen, door hun voorstellen voor te leggen, zoo dubbelzinnig, dat zij zelfs door den commissaris der regering zelven verkeerd waren begrepen; en dit alles uit kracht van het te Kopenhagen in 1854 vastgestelde programma: luidende: de constitutionele monarchie, met volstrekte onderwerping van Holstein aan de Deensche nationaliteit. Hij verklaarde echter ten slotte, dat nooit een Duitscher, die gevoel van eer en liefde voor zijn land bezat, tot dat programa de hand zou leenen. En toen een der leden den voorzitter bedankte voor den moed en de kracht, door hem in de thans geëindigde vergaderingen aan den dag gelegd, stemden al de leden door op te staan daarmede in. Daarna ging men na de gebruikelijke drie Hoch's voor den koning uiteen.

Voor zoover men uit Rusland hoort, gaat het werk der boeren emancipatie geregeld zijn gang

De *Levant Herald*, die te Konstantinopel verschijnt, schetst den toestand van Syrie met de somberste kleuren. Twee honderd vijftig Muzelmannen, die deel genomen hebben aan de slagting der Christenen in Syrie, zijn naar luid van dit blad, eenvoudig voor drie jaren verbannen naar Tripoli; daarentegen is een Christen uit Beyruth, wegens ontvreemding van gelden, tot vijf jaren gevangenisstraf op het eiland Mytilene veroordeeld. Bovengenoemde gevangenen zijn dan ook al zingende naar hun ballingsoort vertrokken, onder verklaring dat zij zouden terugkeeren, om alle Christenen te vermoorden. Opmerkelijk is, ten aanzien dezer mededeeling, dat genoemd blad geschreven wordt onder Engelschen invloed, die, zoo als men weet, den staat van zaken in Syrie gewoonlijk als minder ongunstig voorstelt.

Hoewel men nog onlangs dacht, dat de bezetting van Syrie door de Fransche troepen na het verstrijken van den verlengden termijn weder verlengd zou worden, schijnt dit toch niet het geval te zullen zijn. Althans men verneemt, dat de autoriteiten te Toulon aanzegging van de Fransche regering hebben gekregen om tegen half Mei de noodige transportschepen in gereedheid te hebben. Ongelukkig Syrie als dat gebeurt! De bovenbedoelde termijn eindigt 5 Junij.

De agitatie, die thans op de Jonische eilanden heerscht, deelt zich in niet geringe mate mede aan het geheele Grieksche vasteland. Den 6den dezer was dit vooral merkbaar, bij gelegenheid dat een aantal bewoners van het eiland Corfu te Athene waren aangekomen, om met hunne Hellenische stamverwanten den gedenkdag van den onafhankelijkheids oorlog te vieren. Tevens namen de Grieken over het algemeen openlijk deel aan de bewegingen in Montenegro. Men noemt zelfs vele voorname Grieken, die zich als vrijwilligers bij de Montenegrijnen hebben aangesloten. Het Turksche ministerie, hetwelk daarin veel gevaar ziet voor de provincie Epirus, waar het Grieksch element een overwegenden invloed uitoefent, heeft het daarom noodig geacht eenige maatregelen van voorzorg daartegen te nemen. Het is dan ook niet te betwijfelen dat wanneer Epirus in die agitatie wordt medegesleept, Thessalie oogenblikkelijk zal volgen.

De tijdingen uit Noord-Amerika zijn zeer oorlogzuchtig Men ziet dagelijks het berigt eener oorlogs verklaring tusschen het Noorden en het Zuiden der Unie te gemoet.

(*Wordt vervolgd.*) (*N. R. C.*)

Padang den 12 Julij 1861.

De aangekondigde openbare school-examina's hebben op 8 en 9 dezer plaats gehad en, naar wij vernemen, de hoogste tevredenheid der subcommissie van onderwijs weggedragen. Van de opkomst der ouders valt echter, zoo als altoos en overal bij dergelijke gelegenheden, niet veel te zeggen. Men is gewoon deze omstandigheid toe te schrijven aan hunne geringe belangstelling in het onderwijs hunner kinderen. Wij gelooven echter, dat een openbaar school-examen eene zaak is, die uit haren aard geen belangstelling wekken kan, althans geen blijvende. Men heeft slechts een openbaar schoolexamen bijtewonen, om zich hiervan te overtuigen. Het is eigenlijk geen examen, het is een onderwijs geven in het openbaar, zeker ingesteld met het doel, om het publiek in de gelegenheid te stellen, te zien wat er zoo al in de scholen onderwezen wordt. Aangezien nu het publiek, wij bedoelen hier de ouders, zich bij het examen niet doet vinden, en de Subcommissie van onderwijs toch maandelijks de scholen bezoekt, zoo kunnen, onzes inziens, de openbare examina, als noodeloos en ondoeltreffend, afgeschaft worden. Want wil men de schooljeugd voor gemaakte vorderingen en gehouden gedrag in het openbaar beloonen, zoo is hiertoe eene publieke prijs uitdeeling voldoende. En wordt eene zoodanige gelegenheid opgeluisterd door muzijk en zang, dan gelooven wij, dat men zich niet langer over het wegblijven der ouders zal te beklagen hebben.

Zooals te verwachten was liep het kinderfeest in den avond van den 9 dezer alhier in de beste orde tot algemeen genoegen af en keerden de kleinen met hunne respective prijzen uit de Tombola eerst laat in den avond zeer voldaan huiswaarts.

Met genoegen deelen wij mede dat Z. M. de koning den heer *L. F. Seelking*, adjunct-administrateur aan boord van de oorlogs stoomboot *Prinses Amelia*, toegekend heeft de zilveren medaille, ingesteld bij kon. besluit van 22 Sept. 1855. Dit eerebewijs is den heer *Seelking* toegewezen voor de redding van een drenkeling op deze reede, den 20sten Januarij 1861.

De moordenaar van Luit. Kok zal dezer dagen naar *Siboghu* worden opgezonden ten einde aldaar te worden gehangen. (*Zie aangaande dezen moord het Pad. N. & Advertentieblad.*)

Priaman. Sedert den 4e dezer is alhier eene komeet zigtbaar staande in het N. N. W. circa 20°. boven den horizon de staart opwaarts met het einde in noordelijke rigting en op het bloote oog 4 vademen lang en eene halve breedt, zijnde de vorm eene waaijer.

De Padie oogst is afgeloopen.

Ook alhier was deze komeet gedurende 3 achtereenvolgende avonden zigtbaar en wel van den 6 tot den 8 dezer. [Red.]

Lamponsche Districten. — Ten vervolge van het voorkomende in ons nommer van 15 Mei jl. kunnen wij thans mede deelen dat met behulp van de vaccinestof van Sepoetie naar Mangala overgebragt met goed gevolg onder de leiding van den officier van gezondheid J. L. G, Le Rutte inentingen hebben plaats gehad.

In de kampongs Negeri Besar zijn 250 en in die te Boemi Agong 15 personen gevaccineerd, terwijl de stof bereids van daar naar de kampongs Kerta Djaija en Toelang Bawang is overgebragt.

Voornoemde officier van gezondheid achte het noodzakelijk ten einde met spoed vaccinatien te kunnen bewerkstelligen en in verband tot de omstandigheid, dat de kampongs in de afdeeling Boemi Agong ver van elkander verwijderd liggen, voorloopig twee hulp-vaccinateurs aan te stellen.

Den 9den Mei zijn die officier en de civiele gezaghebber van Boemi Agong, van Mangala naar Boemi Agong vertrokken, al de kampongs onder weg aandoende. Den 15den arriveerden zij ter laatstgenoemde plaats, waar zooveel mogelijk met den meesten ijver geneeskundige hulp aan de zieke bevolking werd verleend. Den 23sten daaropvolgende, wederom al de kampongs bezoekende, zijn zij vergezeld van twee ingeente personen, naar Mangala vertrokken met het doel ter laatstgenoemde plaats de vaccinestof over te brengen. Meergemelde officier had het voornemen in afwachting van de terugkomst van den naar Telok Betong gezonden vaccinateur te Mangala te vertoeven, terwijl de civiele gezaghebber werden naar de afdeeling Boemi Agong vertrekken zal, om aldaar zooveel mogelijk met de leiding der vaccine te belasten.

Palembang (April.) De handel ter hoofdplaats was levendig.

Uit de binnenlanden werden aldaar aangebragt de navolgende producten:

5972 pikols rijst, 1819 pikols padi, 882 pikols kapas, 121 pikols gomme elastiek.

De prijzen van de rijst en kapas waren respectievelijk *f* 3 en *f* 7 de pikol.

Aan regten werd eene som van *f* 4,810,88 ontvangen, terwijl aan zout eene hoeveelheid van 40 koijangs en 19 pikols werd verkocht.

Door de pokken werden aangetast 358 personen, waarvan 30 zijn overleden. Van de resterende 328 lijders zijn 122 genezen en 206 onder behandeling gebleven.

Met de herstelling van den telegraafkabel tusschen Palembang en Muntok is een begin gemaakt.

Op den 30sten April is de resident van Palembang naar de bovenlanden vertrokken, met het doel, om de afdeelingen Ogan Ilir, Ogan, Kommering Oeloe en Enim, en Kommering Ilir, te inspecteren.

Binnenlanden. Beneden-divisien. In de beneden-divisien is het aantal pokkenlijders verminderd. Van wege het bestuur werd voortgegaan met het verstrekken van geneesmiddelen en het nemen van voorzorgsmaatregelen tegen de uitbreiding der ziekte.

De rijstoogst is grootendeels afgeloopen en overal gunstig uitgevallen. Zelfs in die streken, waar de rivieren gewoon-

lijk in den West-moesson buiten hare oevers treden en het te veld staande gewas door het water wordt vernield, is dit jaar de oogst zeer voordeelig.

Boven-divisien. In den politieken toestand der divisie Lematang Oeloe is gedurende de maand April weinig verandering gekomen. De rust werd niet gestoord en de onderwerping der nog in verzet zijnde huisgezinnen ging langzaam voort.

Den 20sten dier maand is de kontroleur in de Lematang Oeloe, met een detachement pradjoerits van Lahat naar Moeara Tiga, aan de grenzen van de Passumah Lebar vertrokken, om daar eene zamenkomst met de Passumasche hoofden te hebben, en vele nog hangende geschillen tusschen Lematangers en Passumahers zoo mogelijk uit te wijzen.

Hoezeer eenige hoofden uit de Passumah Lebar verschenen en sammige zaken werden afgedaan, lieten andere hoofden en daaronder de pangeran van Kotta Agon zich wachten, die echter door den kontroleur zijn aangeschreven, om zich te Lahat bij hem te komen vervoegen.

Ook in de boven-divisien hebben zich gevallen van pokken voorgedaan.

De bevolking van het grensdistrict Semendo, waar de vaccine nog niet was ingevoerd, heeft verzoek gedaan om eenen vaccinateur derwaarts te zenden, ten einde zich te laten inenten. Aan dit verzoek is dadelijk gevolg gegeven.

(J. C.)

Batavia 22 Junij 1861.

Herhaaldelijk en met reden is geklaagd over den toestand van de haven alhier, die hoe langer hoe meer vermoddert en aanslibt. Wel is een moddermolen nu bezig om het kwaad te verhelpen, maar die molen kan slechts een paar uren werken omdat er geen voldoend aantal modderschouwen aanwezig is Thans vernemen wij uit een goede bron, dat de tegenwoordige direkteur der burgerlijke openbare werken het denkbeeld is toegedaan, om een hoofd uit te brengen op ijzeren schroefpalen, zoodanig dat het transport met praauwen geheel en al zou kunnen vervallen. De schepen zouden aan het hoofd vastgemeerd worden. Over de geheele lengte van het hoofd zouden rails worden gelegd; het transport zou geschieden door lokomotieven naar en van de stad tot aan het eind van het hoofd. Alleen volslagen gebrek aan personeel is oorzaak dat het ontwerp nog niet aan de Regering is kunnen worden ingediend Intusschen is een speciaal waterstaats ambtenaar er aanhoudend ijverig mede bezig. Wij wenschen den heer *de Bruijn* geluk met dit uitmuntend denkbeeld en voeden de hoop dat hij slagen moge in zijn poging om een werk tot stand te brengen, dat alleen voldoende zoude zijn om zijn naam te vereeuwigen.

(B. H.)

Batavia. — Ten vervolge op het voorkomende in ons nummer van 8 Junij jl., kunnen wij de volgende telegraphische tijdingen omtrent de jongste poging tot verzet in de residentie Djokjokarta mededeelen.

Den 7den Julij jl. werd nergens eenig spoor van op schudding meer gevonden; integendeel werden de passers van Bedoek en Boeboetan (Bagelen), door eene talrijke schaar van vrouwen bezocht, die er gelijk voorheen in de warongs eetwaren te koop aanboden.

Door den geringen afstand van den goenoeng Djeroek van de grens dessa's der residentie Bagelen heeft men aldaar het geluid kunnen vernemen van het slaan op de bendé, het gewone middel van kwaadwilligen om volk te lokken.

Zes hunner moeten in den nacht van den 6den op den 7den Junij in handen gevallen zijn van den toemenggoeng van Nangoelan. De rest der bende, die hoogstens 50 of 60 man sterk geweest zal zijn, is naar het gebergte gevlugt.

De namen van twee personen in priestergewaad, die wacht hielden bij de vaandels, zijn bekend. De een is een ontslagen dorpshoofd, de ander een gewone dessabewoner, beiden onder Djokjokarta woonachtig.

Algemeen gelooft men, dat geen persoon van aanzien op den goenoeng Djeroek aanwezig is geweest.

De stand van zaken is in alle opzigten bevredigend.

De policie zet haar onderzoek voort en is reeds met eenigen der deelhebbers bekend, die worden opgespoord.

Soerabaija 28 Mei. Gister middag om 5 uren zijn met het stoomschip *Batavia*, kapt. Neije, de H. H. Officieren, bestemd voor Bandjermassing, door een groot aantal officieren onder begeleiding der muzijk van het 6de Bataillon Infanterie, naar boord gebragt, alwaar het afscheid van weerskanten treffend kan genoemd worden en ieder doordrongen scheen van de moeijelijke taak, die de vertrekkenden ter plaatse hunner bestemming, te wachten staat; dat zij die met eere en goed succes vervullen, zij onze wensch.

Behalve eene ernstige wond aan de hand, die een der matrozen bij het sluiten der luiken bekwam, is het vertrek der boot niet weinig vertraagd geworden door het over boord springen van een der slagtossen, welke door de krachtige hulp van den Heer de Graaf, leverancier alhier, spoedig aan een wissen dood ontrukt en met veel moeite weder aan boord werd gebragt.

Soerabaija, 7 *Junij*. Nader schrijven van Bandjermassing van 3 dezer.

De 1ste Ltn. de Bruijn en de 2de Ltn. Ferwerda vertrekken morgen naar Martapoera.

De 2de Ltn. de Brauw is met den Assistent Resident Damme eindelijk van eene mislukte zending te Bandjer teruggekeerd. De hulptroepen, die beide heeren vergezelden, weigerden het vijandelijk grondgebied te overschrijden.

Met de kolonne onder den Majoor Schuak, ziet het er minder gunstig uit, wijl de hulptroepen en de koelies haar hebben verlaten; onder de alhier bekende gewonden bij dien togt is een Adjudant onderofficier. Nog heden vertrekt de Majoor Verspijck derwaarts, met eene versterking onder den 1sten Ltn. de Graaff.

— Uit bovenstaande en meerdere ontvangen berigten, blijkt maar al te duidelijk, dat de *groote* verwachting die wij aldaar van de hulptroepen koesteren, waarlijk *zeer min* kan genoemd worden.

Soerabaija 8 *Junij*. Dezer dagen hebben een paar dames, des avonds om 8 uren, de assistentie ingeroepen van 2 jongelieden en deze weder van de wacht over het kerkhof in de stad, [bestaande uit *een* sergeant en *twee* soldaten] de eersten wilden niet in huis komen omdat zij wel niet bang voor spoken, maar wel voor dieven waren, de laatsten durfden niet naar binnen, omdat zij wel spoken maar geen dieven vreesden, na lang over en weer praten, traden de helden binnenshuis en vonden dat een door den wind geslingerde wit geschilderde kree, de onschuldige oorzaak was van aller angst.

... Per telegraaph, via Soerabaija, zijn tijdingen van den 7den Junij jl. uit Bandjermasin ontvangen, waaruit blijkt, dat de majoor resident den 5den Junij met Z. M. stoomschip *Suriname* naar de Doeson is vertrokken, ter opsporing van de kolonne Schuack.

Den volgenden dag vernam men, dat die kolonne zich door eenen overmagtigen vijand had heengeslagen, en na vijf dagen worstelens onze versterking te Mengkatim had bereikt.

Den 6den kwam de *Suriname* met een gedeelte dier kolonne te Bandjermasin terug.

De resident bevond zich met de stoomschepen *Celebes* en *Boni* nog op de Doeson, doch werd binnen weinige dagen ter hoofdplaats terug verwacht.

De rust aldaar en in de omstreken bleef ongestoord.

Ook de berigten uit de onder-afdeelingen zijn bevredigend.

(*Soer. Ct.*)

Uit Midden-Java schrijft men ons het volgende:

»In wel onderrigte kringen zegt men dat de opname voor den aanleg van spoorwegen *drie volle jaren* zal duren, en daarna pas beslist worden de aanleg van afzonderlijke lijnen zooals van Samarang naar de Vorstenlanden.

Is dit waar?? dan doet zich een bijzonder vraagstuk voor, welk Gouvernement zich het meest tegen den tijdgeest verzet, het Japansche en Chineesche of het onze, doch de tijdgeest is even onweerstaanbaar als onzigtbaar en laat zich geen paal of perk stellen.''

Wat ons betreft. wij gelooven dat het Gouvernement veel minder dan de heeren *Stieltjes* en *Dixon* met de zaak te maken heeft, en wij hebben goeden grond te verwachten dat die heeren meer voortvarendheid zullen toonen dan men hun in de "wel onderrigte kringen" van den berigtgever toeschrijft.

B. H.

Zuid-en Ooster-Afdeeling van Borneo. 1 Junij.

Tenvervolge van de telegrafische berigten, voorkomende in ons nummer van 8 dezer, deelen wij het volgende mede:

In de omstreken van Martapoera vertoonden zich eenige kleine benden opstandelingen, die hier en daar eene afgelegene kampong plunderden; doch op de nadering onzer bevolking of militaire patrouilles waren die benden gewoonlijk in de bosschen gevlugt.

In de Riam Kiwa viel niets voor en kwam de vroeger gevlugte bevolking gedeeltelijk langzamerhand terug. Zoo veel mogelijk wordt getracht haar in eenige groote kampongs te vereenigen en al de afgelegene woningen derwaarts over te brengen.

In de Riam Kanan werd getracht door de hulp van hadji Motalie eenige benden muitelingen van elkander te scheiden, doch omtrent het resultaat kan nog niets bepaald gezegd worden.

Op den 26sten Mei rukte de kapitein van Vloten in vereeniging met genoemden hadji naar de bovenlanden van Mengapan om door eenig magtsvertoon de twijfelaars te bewegen zich ten onzen voordeelde te verklaren.

In het district Margasari en om Moengoe Thajoe werden aanhoudend patrouilles gemaakt om eenige verspreid zijnde opstandelingen op te sporen en te verdrijven en werden door deze patrouilles eenige arrestatien gedaan.

De versterking te Pringin werd 's nachts uit de verte eenige keeren beschoten, zonder eenig letsel daarvan te ondervinden. Hier kwam ook het berigt, dat de opstandelingen de bewoners der Balangan rivier bedreigden, hetgeen het verloop van eenige kampongs ten gevolge had, ofschoon de bevolking later, toen van die bedreiging niets kwam, langzamerhand terugkeerde.

Uithoofde van het niet ontvangen van tijdingen omtrent de kolonne Schuak, die in vereeniging met de kolonne Be kompaijers tegen Antasari is opgerukt, heeft de majoor Verspijck zich met de *Suriname* naar Tamiang Laijang begeven, zoowel tot het inwinnen aldaar van berigten, als om des gevorderd adsistentie te verleenen, tot welk einde hij zich heeft doen vergezellen van drie officieren en 60 bajonetten benevens eenige koelies.

Van den vorst van Kotta Waringin is berigt ontvangen dat de rijksbestuurder pangeran Adipati Anta Koesoema overleden is.

De krijgsraad de Bandjermasin en Martapoera gaat steeds voort met de zaken van den moord te Kalangan en van den verderen opstand te onderzoeken en de schuldigen te straffen.

Aan pangeran Kasoema Ningrat, zoon van den vroegeren rijksbestierder Nata, werd dientengevolge in de maand April, alsmede aan eenige anderen de doodstraf voltrokken, als zijnde aawezig geweest bij den moord van Kalangan.

Regtszaken

Naar wij vernemen zal voor de arrond.-regtb. te Amsterdam den 13den Mei bepleit moeten worden eene vordering van den heer Douwes Dekker tegen den mr. J. van Lennep, en wel naar aanleiding van de uitgave der *Max Havelaar*. Zijn wij wel onderrigt, dan moet de kwestie hierop nederkomen, dat de heer Douwes Dekker, moeijlijkheid ondervonden hebbende in het uitgeven van zijn werk, zich tot den heer van Lennep heeft gewend, welke heer om der wille van de letterkundige waarde van dat werk, de uitgave daarvan heeft doen gelukken. De heer Douwes Dekker wil thans eene volksuitgave van de *Max Havelaar* bezorgen tot zeer goedkoopen prijs. De heer van Lennep verzet zich hiertegen, beweerende dat hij het copijregt heeft gekocht, terwijl de heer Douwes Dekker beweert dat de heer van Lennep slechts zijn lasthebber is geweest. — Het geding der assuradeurs te Rotterdam tegen de Nederl. Handel Maatschappij, over eene lading klapperolie per het schip *Sara Lijdia*, is den 26sten door den Hoogen Raad, overeenkomstig het vonnis der arrondissements regtbank te Amsterdam en het arrest van het hof van Noord Holland, in het voordeel der eersten beslist.

Vertrokken personen.

Den 6 Julij HEKMEIJER 2de Luit. van Padang naar Padang Pandjang. den 6 id ZELLE 2de Luit. van id. naar id. den 6 id. BARTHELEMIJ Contr. van Padang naar Doekoe en terug. den 7 id. STIJMAN Asd. Resident van Padang naar Doekoe en terug. den 8 id. OEZER particulier van Pad. Pandjang naar Padang. den 11 id. WILTENS Resident van Padang naar Fort de Kock den 11 id. BARTHELEMIJ Contr. van Padang naar Doekoe en terug den 11 id. VAN SPREW opz. der waterstaat van naar Bovenlanden den 11 id COR NELIUS Onderwijzer van id. naar id den 11 id. GOSSIAUX Onderwijzer van id. naar id. den 11 id. GOEDHART Onderwijzer van id. naar id.

Vertrokken personen per scheepsgelegenheid

Den 11 Julij VAN IJPEREN kapitein van Padang naar Siboga. den 11 idem COBLIJN Luitenant van Padang naar Siboga. 2 Europeesche militairen en 6 kettinggangers per de schoener *ROZALIE* gevoerd door BANDAR GADANG.

Aangekomen en Vertrokken personen. te Pariaman.

Den 3 Julij. De Heer *Blaaupot*, en Mejufvrouw *Blaaupot* van Padang, en den 4e naar Sidjoendjoeng.

HANDELSBERIGTEN.

AAN- en UITVOER te Padang van den 6 tot en met den 13 Julij 1861.

Aanvoer.

Van P. Pinang per wangkang *Kim'annan* gezagv. *Lim Liang*.

7 pikols chin. koper talams, 60 pikols ijzer spijkers, 1200 pees ijzer kwalies, 1000 pakjes chin. aardewerk, 200 pees bruin salemporis, 5 vaten meel, 1500 pees chin. papier paiiongs, 20 kisten chin. valsch gouddraad, 2000 sts. sp. matten, en diverse goederen. *Lim Goanpoat.*

Uitvoer.

Naar Nederland per Nederl. schip *Jason* gezag. *van Bueren*.

10,600 pikols koffij, 200 pikols zwt. peper, 16. 92 | 100 pikols rotting, 94. 22 | 100 pik kassia. *Paine Stricker & Co,*

SCHEEPSBERIGTEN.

TER REEDE LIGGENDE SCHEPEN OP HEDEN.

Ned. Z. M. schroefstoomschip *Groningen*,	kapt. luit.	*van der Meersch.*
Ned. Z. M. korvet *Pallas*,	kapt. luit.	*d'Hammecourt.*
Ned Ind. schoener *M. Catharina* in rep. gezag.		*Boeijong Tenga.*
Ned. scip *Bilderdijk*		*Loschen.*

Ingezonden Stukken.

Geachte Redacteur!

Bij het herlezen van eenige Uwer *Nieuws en Advertentie-bladen* over dit jaar ontwaarde ik in No. 17. onder de mengelingen, iets aangaande Padang's straatverlichting. Alhoewel dezelve ook thans nog niet over geheel Padang verspreid is, zoo mag men echter niet nalaten *eere te geven wien eere toekomt*, en moet ik den Chinezen het bijzondere genoegen betuigen van allen, die des nachts hunne kampong passeren, waar men uit groote bezorgdheid, waarschijnlijk voor de *goede conservatie der oogen*, de lantaarnglazen met olie besmeerd.

EEN LICHTVRIEND.

WAARDE REDACTEUR!

Ik kan mijn oud zwak, om over zaken te pruttelen welke het algemeen belang betreffen, maar niet nalaten vooral dan wanneer het iets betreft dat veel beter kon en moest zijn dan het thans werkelijk bestaat.

»*Elke gek heeft zijn gebrek*" waarom zoude ik dan het mijne niet hebben.

Kijk eens hier, geachte Redacteur! onze goede Ads. Resident doet zijn best om de wegen, zelfs de afgelegenste, zoo als de Djattielaan, in goeden staat te brengen en te onderhouden; wat helpt echter dat alles indien men de bruggen verwaarloozen laat en ook die welke reeds in defecten staat zijn, niet hersteld. Zoo is b. v. de brug in de Niepalaan, een der bezochtste wegen van Padang, reeds geruimen tijd defect en zal het welligt nog geruimen tijd blijven, niettegenstaande heeren opzieners van den waterstaat dezelve toch dagelijks passeren; — ik wil hiermede volstrekt niet zeggen dat die heeren niet getrouw hunnen pligt nakomen, ze zouden b. v. sterk bijziende kunnen zijn, hetgeen ik niet bepaald verklaren mag, aangezien ik de eer niet geniet speciaal met hen bekend te zijn: en dan zoude men mij, zoo als het spreekwoord zegt: wel eens een weinigje op de vingers kunnen tikken. U begrijpt mij wel!

Om nu echter weder op de bruggen terug te komen, zoo moet U maar niet denken dat deze de eenigste is waar het aan hapert, o neen; de steenen brug op de *Poeroes* verkeerdt reeds eenige maanden in zeer verwaarloosden staat, de eene steenen leuning heeft, uit vertwijfeling over de ondervonden stiefmoederlijke behandeling, haren dood in de golven der *Moeara boeta* gezocht en zal denkelijk wel door hare zuster gevolgd worden.

Uw Dienaar,
Prutelaar.

P. S. Juist wilde ik mijn briefje sluiten toen mij werd medegedeeld, dat men, door het in den grond steken van eenige groene boomtakken, bij den brug in de Niepa laan, het sein had gegeven dat thans met de reparatie van dien brug een aanvang zal worden gemaakt. *Gelukkig hebben wij tot dusver geene paardenpooten te betreuren gehad.* P.

Bij het afleggen van dit No. ontvingen wij nog het volgende berigt:

Poelo Tello 23e Junij 1861.

Zaturdag den 1e dezer, voor middernacht, 5 minuten voor 11 ure werd alhier weder eene zware schok van aardbeving gevoeld die ruim 1 en een halve minuut aanhield, vergezeld van eene ligte zeebeving waardoor de elve zeer onstuimig werd.

Na eene plotselinge rijzing van ruim 2 vadem, daalde zij weder tot hare gewone stand maar beschadigde daardoor de hier in aanbouw zijnde kade.

Den 9 dezer werd hier het lijk aangebragt van een Nasser van Tanah Balah die bij het inzamelen van Getah Pertja, uit zulk een boom was gevallen.

De aardbevingen duren tot heden van af den 16e Februarij l.l. steeds voort en kan onder dezelve nog genoemd worden die van den 17e dezer omstreeks 10 ure in den voormiddag hoewel dezelve van korten duur was.

Sedert de laatste 2 maanden heerschten op de verschillende eilanden vele koortsen waardoor vele Eilanders bezweken; gelukkig dat het vertrouwen in Europ. medecijnen door het bestuur verschaft, meer en meer toeneemt.

(Handelsberigten van deze eilanden, zie onze rubriek in het volgende No.)

Padang, Vrijdag morgen den 12 dezer. Gisteren voormiddag omstreeks half 11 ure nam men hier weder een schok waar, die echter van zeer korten duur was.

(Redactie.)

Correspondentie.

Hoe gaarne ook, kan het stuk over de gehoudene examina's en de daarop volgende partij ditmaal niet opgenomen worden door te late inzending.

Hetzelve wordt echter in ons eerstvolgend No. geplaatst met het antwoord aan den vriend van Billijkheid.

Redactie

Van elk artikel in dit nommer voorkomende, en niet door anderen geteekend, stelt zich voor de wet als schrijver bekend:
R. H. VAN WIJK RZN.

Gedrukt te *Padang* bij R. H. VAN WIJK RZN